

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2025-01-08 kl 13:00-13:30
Plats	Sessionssalen, stadshuset
Utses att justera	Helena Nanne
Justeringen	2025-01-15
Protokollet omfattar	§18

Underskrifter	Sekreterare	 Agnes Wemme	
	Ordförande	 Katrín Stjernfeldt Jammeh	
	Justerande	 Helena Nanne	

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Stefana Hoti (MP) (Vice ordförande)
Helena Nanne (M) (Andre vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Sofia Hedén (S)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
Håkan Fäldt (M)
Anton Sauer (C)
Magnus Olsson (SD)
Anders Olin (SD)
Anders Skans (V)
Roko Kursar (L)
Anfal Saad Mahdi (V)

Ej tjänstgörande ersättare

Amani Loubani (S)
Anders Rubin (S)
Anders Nilsson (S)
John Eklöf (M)
Tony Rahm (M)
Rickard Åhman Persson (SD)
Anders Pripp (SD)
Tobias Petersson (V)
Sadiye Altundal (V)
Janne Grönholm (MP)
Sara Wettergren (L)

Övriga närvarande

Carina Nilsson (S) (Kommunfullmäktiges ordförande)
Sedat Arif (S) (Kommunalråd)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Tomas Barring (Chefsjurist)
Agnes Wemme (Nämndsekreterare)
Micael Nord (Näringslivsdirektör)
Mats Holmström (Kommunikationsdirektör)
Anna Westerling (Ekonomidirektör)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Per-Erik Ebbeståhl (Avdelningschef)
Emma Sandberg (Budgetchef)
Maria Kellerman (Enhetschef)
Emil Bengtsson (Planeringssekreterare)

§ 18 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete

STK-2023-640

Sammanfattning

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Uppdraget har genomförts tillsammans med hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Även serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (231211 §615) remitterade utredningens rapport till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar.

I ärendet redovisas utredningen samt nämndernas yttranden till kommunstyrelsen.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner utredningen om skor till medarbetare.
2. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, förskolenämnden och servicenämnden att beakta utredningen i arbetet för att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter i enlighet med inriktningen i Malmö stads budget 2025.
3. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden att inkomma med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Beslutsgång

Ordföranden Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Helena Nanne (M) yrkar att ersätta den andra och tredje beslutspunkten med en beslutspunkt som lyder:

- Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, förskolenämnden och servicenämnden att beakta Arbetsmiljöverkets regler och bedömningar avseende arbetsskor.

Anton Sauer (C) instämmer i Helena Nannes (M) yrkande.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Reservationer och särskilda yttranden

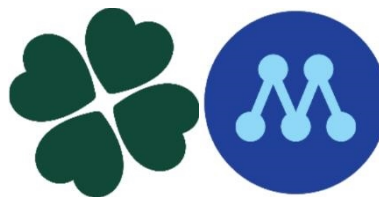
Helena Nanne (M), Håkan Fäldt (M) och Anton Sauer (C) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en gemensam skriftlig reservation, bilaga 10.

Beslutet skickas till

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Fritidsnämnden
Grundskolenämnden
Servicenämnden
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 241209 §628 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241209 Utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Utredningsrapport - Skor till medarbetare
- Förslag till beslut §29 AGU 230425
- Beslut KSAU 230502 §199
- Protokollsutdrag §1 KCS II 2023-11-17
- Skrivelse från Kommunal till AGU kring arbetsskor
- Beslut KSAU 231211 § 615 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete; nu fråga om remiss
- Remissvar servicenämnden
- Servicenämnden beslut 240326 § 26 Särskilt yttrande (V)
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240321 § 33 Särskilt yttrande (V) och (SD) och muntlig Reservation (M+C)
- Remissvar förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 240320 § 68 Reservation (V) och Särskilt yttrande (M)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 240325 § 34 Reservation (M) och muntlig Reservation (SD)
- Remissvar fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 240404 § 37
- Remissvar grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 240321 § 50 muntlig Reservation (V), (M) och (SD)
- Förslag till beslut AGU 231123 § 62 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete

Bilaga 10

Reservation

19. Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete

Moderaterna och Centerpartiet delar både utredningens och Arbetsmiljöverkets riktlinjer och anser att Malmö stad bör efterfölja dessa. Vi föreslår att resurserna i stället används till andra arbetsmiljöinsatser som skapar bättre förutsättningar för de anställdas hälsa, minskar sjukfrånvaron och förbättrar arbetsmiljön.

Vi vill också understryka att införandet av arbetsskor riskerar att medföra en betydande administrativ belastning, vilket ytterligare kan tynga stadens verksamheter. Dessutom finns det andra stora personalrelaterade utmaningar i Malmö stad som stadens styrande partier bör prioritera. Exempelvis råder det brist på utbildad personal inom förskolorna, samtidigt som för stora barngrupper belastar förskolepersonalen. Även organisationen inom äldreomsorgen kräver en översyn, då det är för många medarbetare per chef.

Det är också problematiskt att beslutet om arbetsskor kan leda till förmånsbeskattning för medarbetarna, vilket riskerar att minska intresset för denna satsning hos de anställda som berörs. Vi menar att Malmö stad bör fokusera på åtgärder som är effektiva och långsiktigt hållbara för de anställda, snarare än att drivas av Socialdemokraternas ideologiska uppfattningar.

För Moderaterna och Centerpartiet är det av största vikt att Malmö stads resurser används på ett ansvarsfullt sätt och att prioriteringar grundas på faktiska verksamhetsbehov. Därför reserverar vi oss mot detta beslut och föreslår att medlen i stället används för att stärka den generella arbetsmiljön för anställda genom beprövade och effektiva insatser.

Kommunstyrelsen 2025-01-08

Helena Nanne (M)

Håkan Fäldt (M)

Anton Sauer (C)

Med instämmande av

John Eklöf (M)

Farishta Sulaiman (M)

Tony Rahm (M)

Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-06

Vår referens

Emil Bengtsson
Planeringssekreterare
emil.bengtsson@malmo.se

Remiss om Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete STK-2023-640

Sammanfattning

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Uppdraget har genomförts tillsammans med hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Även serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (231211 §615) remitterade utredningens rapport till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar.

I ärendet redovisas utredningen samt nämndernas yttranden till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner utredningen om skor till medarbetare.
2. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, förskolenämnden och servicenämnden att beakta utredningen i arbetet för att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter i enlighet med inriktningen i Malmö stads budget 2025.
3. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden att inkomma med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Beslutsunderlag

- Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Förslag till beslut §29 AGU 230425
- Beslut KSAU 230502 §199
- Utredningsrapport - Skor till medarbetare
- Protokollsutdrag §1 KCS II 2023-11-17
- Skrivelse från Kommunal till AGU kring arbetsskor
- Förslag till beslut AGU 231123 § 62 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Beslut KSAU 231211 § 615 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete; nu fråga om remiss
- Remissvar servicenämnden
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240321 § 33 Särskilt yttrande (V) och (SD) och muntlig Reservation (M+C)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 240325 § 34 Reservation (M) och muntlig Reservation (SD)
- Remissvar förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 240320 § 68 Reservation (V) och Särskilt yttrande (M)
- Grundskolenämnden beslut 240321 § 50 muntlig Reservation (V), (M) och (SD)
- Remissvar grundskolenämnden
- Fritidsnämnden beslut 240404 § 37
- Remissvar fritidsnämnden
- Servicenämnden beslut 240326 § 26 Särskilt yttrande (V)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241209 Utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete

Beslutsplanering

Arbetsgivarutskottet 2023-04-25

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-02

Arbetsgivarutskottet 2023-11-23

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-12-11

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-12-09

Kommunstyrelsen 2025-01-08

Beslutet skickas till

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Fritidsnämnden
Grundskolenämnden
Servicenämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Uppdraget har genomförts tillsammans med hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Även serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (231211 §615) remitterade utredningens rapport till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar.

I ärendet redovisas utredningen samt nämndernas yttranden till kommunstyrelsen.

I inriktningen för Malmö stads budget 2025 framgår att vård- och omsorgspersonalen i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämndens verksamheter ska utrustas med arbetsskor under 2025. 11 miljoner kronor är avsatta för detta i kommunstyrelsens anslag till förfogande.

Utredningen i korthet

Utredningen redogör för aktuella regler vad gäller skor, utifrån arbetsmiljö- och skattelagstiftning. Reglerna skiljer på arbetsskor och skyddsskor.

Skyddsskor

Skyddsskor som klassificeras som personlig skyddsutrustning ska enligt arbetsmiljörregler tillhandahållas kostnadsfritt till medarbetare när det behövs. Skyddsskor kan till exempel ha skyddståhätta och spiktrampskydd. Arbetsmiljöverket anger dock att det inte finns krav på skor mot belastningsskador av att gå och stå mycket och att det inte heller vore lämpligt att införa sådana krav. Därmed skulle sådana skor inte heller kunna tillhandahållas kostnadsfritt till medarbetare, eftersom de enligt Skatteverket utgör en förmån, som medarbetare ska förmånsbeskattas för.

Arbetsskor

Arbetskläder, inklusive skor, som medarbetare får av arbetsgivare för att använda i sitt arbete är en förmån. För att medarbetare inte ska betala skatt för förmånen krävs att kläderna är anpassade till arbete och inte kan användas privat. Av Skatteverkets kriterier och vägledning till utredningen framgår att det inte är möjligt att anpassa arbetsskor så att de blir skattefria för användaren. Om Skatteverkets ställningstagande och bedömning i frågan skulle förändras framöver skulle skorna, för att vara skattefria behöva följa övriga kriterier för arbetskläder för att vara skattefria. De innefattar följande:

1. utgöra arbetskläder, det vill säga de tillhandahålls för att användas i tjänsten,
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställda,
3. vara avpassade för tjänsten, det vill säga plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap, och
4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

Berörda yrkesgrupper

Förvaltningarna har i utredningen bedömt vilka yrkesgrupper som idag saknar rätt till kostnadsfria skor (skyddsskor) och som går och står mycket av sin arbetsdag. De största av dessa yrkesgrupper i Malmö stads organisation är undersköterska (2 900 medarbetare), barnskötare (2 500 medarbetare), förskollärare (1 100 medarbetare), stödassistenter (1 300 medarbetare) och vårdbiträden (1 400 medarbetare). Totalt bedöms ungefär 13 300 medarbetare gå och stå mycket i sitt arbete.

Kostnadsberäkning

En kostnadsberäkning visar att alternativet att upphandla och tillhandahålla skor till medarbetare förväntas kosta Malmö stads förvaltningar mindre än att ersätta medarbetare för motsvarande antal skor. Detta då Malmö stad har avdragsrätt på moms vid inköp. Därutöver förväntas ett förmånligare pris per sko vid upphandling jämfört med marknadspriset som enskilda medarbetare betalar vid inköp.

Om samtliga 13 300 medarbetare som bedömts berörda i Malmö stad tillhandahålls skor årligen skulle det kosta ungefär 12 100 000 kronor enligt beräkningen. Per nämnd bedöms kostnaden fördelas enligt följande:

- Serviceförvaltningen: 400 000 kronor
- Funktionsstödsförvaltningen: 2 600 000 kronor
- Hälsa-, vård-, och omsorgsförvaltningen: 4 100 000 kronor

- Förskoleförvaltningen: 3 700 000 kronor
- Grundskoleförvaltningen: 1 300 000 kronor.

Vid kostnadsersättning (ersättning av motsvarande antal privat inköpta skor eller en schablonmässig kostnadsersättning för skor på 1000 kronor) beräknas kostnaden i stället vara 19 300 000 kronor. Per nämnd bedöms kostnaden fördelas enligt följande:

- Serviceförvaltningen: 600 000 kronor
- Funktionsstödsförvaltningen: 4 100 000 kronor
- Hälsa-, vård-, och omsorgsförvaltningen: 6 600 000 kronor
- Förskoleförvaltningen: 5 900 000 kronor
- Grundskoleförvaltningen: 2 100 000 kronor.

Upphandling och tillhandahållande av skor skulle dock medföra en ytterligare kostnad för medarbetare i form av förmånsskatt.

Utredningen bedömer även att upphandling och tillhandahållande av skor skulle medföra en hög administrativ hantering för stadens verksamheter, i form av utprovning, beställningsadministration, utlämning och förmånregistrering av skor. Vid ett införande av ett schablonmässigt skobidrag förväntas behovet av administrativa resurser bli som minst av de presenterade alternativet, samtidigt kan Malmö stad då inte säkerställa att bidraget faktiskt går till lämpliga skor.

Nämndernas yttranden

Berörda nämnder har inkommit med yttranden och synpunkter på utredningen efter att den remitterades till dem.

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden har lämnat liknande synpunkter där de ställer sig positiva till införande av arbetsskor för sina medarbetare och förordar en upphandling av skor. De två nämnderna anser att införandet av arbetsskor är viktigt som ett led i professionaliseringen av deras verksamheter. Nämnderna anger att ett införande kan ske under förutsättning att nödvändiga ekonomiska medel kan avsättas från kommunfullmäktiges budget. Hälsa, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden menar att frågan om förmånsbeskattning behöver förtydligas innan slutligt beslut, men anser att ett införande av arbetsskor bör ske även om det leder till förmånsbeskattning för enskilda medarbetare som tar emot arbetsskor.

Även förskolenämnden, fritidsnämnden och grundskolenämnden anger att en förutsättning för att införa arbetsskor till medarbetare i nämnderna är att de kompenseras för de kostnadsökningar som införandet skulle medföra.

Förskolenämnden framför att en tidigare utredning om behovet av fria arbetsskor för förskolepersonal (FSKF-2022-9026) också belyste behovet av flera olika typer av skor då medarbetare i förskoleverksamheten både befinner sig inomhus och utomhus under årets alla månader, något som inte beaktas i den nu aktuella utredningen. Nämnden framför att detta kan innebära att kostnaden blir avsevärt högre än vad som framgår i den nu aktuella utredningsrapporten.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och servicenämnden anger att det inte vore lämpligt att avsätta 12 – 19 miljoner kronor årligen i ett ansträngt ekonomiskt läge till en insats som arbetsmiljöverket inte förespråkar. Nämnderna framför också att det förutom kostnader för inköp av skor även löpande kommer att innebära ökad administration och kostnader som påverkar nämndernas ekonomi och verksamhet. Nämnderna belyser vidare att det kommer att påverka chefers arbetsuppgifter och arbetsbelastning och kräva tid och administration för utprovning, förvaring, och kassering av skor.

För att hantera dessa kostnader anger servicenämnden att den förordar en central upphandling av skor.

Förskolenämnden framför att den anser att arbetsskor till medarbetare inom nämndens verksamhetsområde likväl skulle vara värdefullt utifrån ett arbetsmiljöperspektiv. Nämnden anser också att det skulle göra det mer attraktivt att arbeta i förskolan.

Flera nämnder anser att tillhandahållandet av skor bör ske på samma grunder i hela Malmö stads organisation och att berörda nämnder därför bör sträva efter en likartad hållning i frågan om skor till medarbetare.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och servicenämnden framför att skor till medarbetare i Malmö stad bör tillhandahållas med utgångspunkt i arbetsmiljöverkets regler och bedömningar. Alla medarbetare som utför arbete som kräver särskilda skyddsskor ska tillhandahållas sådana skor efter att en riskbedömning gjorts. Nämnderna anger att hanteringen avseende skyddsskor ryms inom förvaltningarnas systematiska arbetsmiljöarbete. Där ingår att chefer, baserat på lokala förhållanden för verksamheten, undersöker risker och bedömer om det finns ett behov av användning av personlig skyddsutrustning i enlighet med rådande arbetsmiljöregler.

Flera nämnder lyfter att arbetsmiljöverket inte förordar att skor ska tillhandahållas för att förebygga belastningsbesvär och att detta även får till följd att mottagande medarbetare skulle förmånsbeskattas för skorna. Flera nämnder framför att skor, till

skillnad från övrig yrkesklädsel, är personliga. Nämnderna anser att oavsett val av modell och oavsett frågan om förmånsbeskattning så måste den enskilda medarbetaren själv avgöra om man önskar använda skorna.

Servicenämnden - särskilt yttrande (V)

Funktionsstödsnämnden – Reservation (M) och (SD)

Hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden – Särskilt yttrande (V) och (SD), reservation (M+C).

Förskolenämnden – reservation (V), särskilt yttrande (M)

Grundskolenämnden - reservationer (V), (M) och (SD)

Inriktning om arbetsskor i Malmö stads budget 2025

I inriktningen för Malmö stads budget 2025 framgår att medarbetare i brukarnära arbete ska utrustas med arbetsskor. Budgeten anger att vård- och omsorgspersonalen i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämndens verksamheter ska utrustas med arbetsskor under 2025. 11 miljoner kronor är avsatta för detta under 2025 inom kommunstyrelsens anslag till förfogande. Kommunstyrelsen har att besluta om fördelning av dessa centralt avsatta medel framöver.

Av budgeten framgår även att arbetsskor ska införas under 2026 för medarbetare i förskola och grundskola som behöver arbetsskor för att kunna utföra sitt arbete.

Stadskontorets bedömning

Av nämndernas synpunkter på utredningen om skor till medarbetare framgår att de förordar att skor införs under förutsättning att de kompenseras för kostnaderna för införandet. Efter att nämndernas synpunkter lämnades har Malmö stads budget 2025 fastställts där 11 miljoner kronor har avsatts för införande av skor i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämnden. Ett införande av skor till berörda medarbetare i dessa nämnders verksamheter ska därför ske under året.

Stadskontorets bedömning är att hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden i samarbete bör inkomma till kommunstyrelsen med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som ett underlag för kommunstyrelsens beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

I arbetet med att fastställa former och hantering av införandet av skor bör nämnderna även samarbeta med berörda fackliga organisationer samt grundskolenämnden och förskolenämnden där arbetsskor planeras införas under år 2026 enligt inriktningen i Malmö stads budget.

Finansieringen av skor behöver omfatta såväl kostnader för inköp av skor men även de förväntade kostnaderna för ökad administration som påverkar nämndernas ekonomi och verksamhet enligt utredningen och nämndernas yttranden i ärendet.

I sina remissvar framför nämnderna att frågan om förmånsbeskattning bör förtydligas ytterligare. Stadskontorets bedömning är att Skatteverkets vägledning och ställningstagande är tydligt men att Malmö stad kan begära ett formellt skriftligt svar från Skatteverket i frågan när väl formerna och hanteringen för införandet av skor är fastställda.

Ett av Skatteverkets kriterier för att arbetskläder ska vara skattefria är att de ska vara obligatoriska att använda i tjänsten. Att nämnderna i sina synpunkter framför att det bör vara valbart för medarbetare att använda de skor som eventuellt erbjuds av arbetsgivaren innebär ytterligare ett skäl till att de troligen kommer att behöva förmånsbeskattas, enligt stadskontorets bedömning. Om arbetsskorna ska vara valbara eller ej för det berörda medarbetarna framgår inte av inriktningen i Malmö stads budget 2025.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner utredningen om skor till medarbetare och att kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden och förskolenämnden att beakta utredningen i arbetet för att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter i enlighet med inriktningen i Malmö stads budget 2025. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden anmodas även att inkomma med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Ansvariga

Johanna Juhlin HR-direktör

Martin Ljungberg Nämndsekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör

Skor till medarbetare i Malmö stad

Utredningsrapport

Stadskontoret
HR-avdelningen

Upprättad: 2023-10-30
Version: 1
Ansvarig: Johanna Juhlin

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Genomförande	3
Berörda medarbetare i Malmö stad.....	4
Behov av skor	7
Arbetsmiljö	7
Jämställdhet & ekonomi	8
Regler om arbetsmiljö och skydds- och arbetsskor	9
Möjliga hanteringsalternativ	12
Omvärldsbevakning	12
Möjlig hantering i Malmö stad	13
Upphandlade skor	13
Ersätta privat inköpta skor	13
Skobidrag	14
Ekonomi.....	14
Sammanfattande bedömning	15

Bakgrund

Stadskontoret har av kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU §199, 2023-05-02), via arbetsgivarutskottet (AGU) fått i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar brett utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete.

Av uppdraget framgår att utredningen ska beakta aspekter så som juridik, skattelagstiftning, arbetsmiljö, friskvård, jämställdhet och ekonomi.

En motion om att utreda möjligheten till att implementera ett årligt skobidrag för medarbetare inom kommunens förskole- och omsorgsverksamheter har även aktualiserats i kommunfullmäktige under våren 2023. Motionen har remitterats till hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden och förskolenämnden för yttrande. Samtliga nämnder har i sina yttranden föreslagit att motionen ska anses besvarad, mot bakgrund av det pågående utredningsuppdraget från KSAU. Det vill säga den utredning som redovisas i denna rapport.

Frågan om arbetsskor har också varit aktuell tidigare då nämndinitiativ om att utreda fria arbetsskor till vård- och omsorgspersonal samt förskolepersonal har lämnats i hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden och förskolenämnden under våren 2022. Initiativen har avslagits i hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden. I förskolenämnden genomfördes en utredning som nämnden godkände utan att ta några ytterligare beslut i frågan om arbetsskor.

Genomförande

En arbetsgrupp har upprättats för att utreda frågan. Stadskontoret har varit sammankallande för gruppen. Arbetsgruppen har bestått av representanter från de förvaltningar som själva har bedömt att de varit berörda, det vill säga som har yrkesgrupper som faller inom beskrivningen att de går och står mycket i sitt arbete och som inte tillhandahålls kostnadsfria skyddsskor i dag.

Förvaltningarna är hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Bedömningen har gjorts av HR-chef vid respektive förvaltning. Även Serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Vägledning har också inhämtats från sakkunniga inom ekonomiavdelningen och HR-avdelningen på stadskontoret, samt från HR-service på Serviceförvaltningen.

Berörda medarbetare i Malmö stad

Utredningen har involverat de förvaltningar som har stora yrkesgrupper som bedöms gå och stå mycket i arbetet men som inte tillhandahålls kostnadsfria skyddsskor i dag. Därutöver kan det också finnas mindre grupper av medarbetare, enskilda och enstaka arbetstagare som går och står mycket i Malmö stads organisation.

Förvaltningarna har som en del av denna utredning bedömt vilka yrkesgrupper som går och står mycket av sin arbetsdag och antalet medarbetare inom dessa yrkesgrupper. Antalen avser (om inget annat anges) månadsavlönade medarbetare vilket innefattar både tidsbegränsade och tillsvidareanställda anställda, men inte timavlönade.

Antalet unika medarbetare inom berörda yrkesgrupper - oavsett anställningsform – är också intressant att belysa eftersom den visar att personalomsättning och -rörlighet medför att fler medarbetare kan komma att vara aktuella för att tillhandahållas eventuella skor under ett verksamhetsår än vad som framgår av antalet månadsavlönade. Antalet unika medarbetare är dock svårare att analysera då medarbetare kan vara samtidigt anställda som både timavlönade och månadsavlönade under ett år och där finns därmed en risk för dubbelräkning. Av den anledningen fokuserar utredningen framför allt på antalet månadsavlönade inom berörda yrkesgrupper.

Sammantaget bedöms ungefär 13 300 av de månadsavlönade medarbetarna i Malmö stad gå och stå mycket i sitt arbete av de som inte redan tillhandahålls kostnadsfria skyddsskor idag.

De största yrkesgrupperna där arbetet bedöms omfatta mycket stående och gående är undersköterska (ca 2900), barnskötare (2500), förskollärare (1100), stödassistenten (1300) och vårdbiträden (1400).

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen uppskattar att strax över 4500 av förvaltningens månadsavlönade medarbetare går och står mycket under en arbetsdag. De berörda yrkesgrupperna med största antal medarbetare i förvaltningen är undersköterskor (ca 2900), vårdbiträden (ca 1000) och sjuksköterskor (ca 350). Därutöver anger förvaltningen att även mindre

grupper är berörda så som arbetsterapeuter, distriktssköterskor, fysioterapeuter och sjukgymnaster.

Utöver dessa månadsavlönade anställda finns det i förvaltningen ytterligare ca 1000 unika timavlönade som också är berörda inom dessa yrkesgrupper (i mars 2023).

Funktionsstödsförvaltningen

Funktionsstödsförvaltningen bedömer att förvaltningen har strax över 2800 anställda som går och står mycket, och att de i huvudsak finns i följande yrkesgrupper: Stödassistenter (ca 1300), Vårdbiträden (ca 400) och Stödpedagoger (ca 500). Det finns även berörda yrkesgrupper med färre antal anställda i form av personliga assistenter, undersköterskor, sjuksköterskor, boendestödjare med flera. Utöver dessa månadsavlönade anställda anger funktionsförvaltningen att ca 1100 timavlönade fanns i juni månad, fördelat på undersköterskor, vårdbiträden, stödassistenter och stödpedagoger.

Förskoleförvaltningen

Förskoleförvaltningen anger att följande yrkesgrupper är berörda, som omfattar ca 4100 månadsavlönade anställda: Barnskötare (ca 2500), förskollärare (ca 1100), Pedagog (ca 300), Förste förskolelärare (ca 120), Utvecklingspedagoger (ca 20) och Specialpedagoger (ca 40).

Grundskoleförvaltningen

Grundskoleförvaltningen uppskattar att det finns ca 1450 medarbetare som går och står mycket inom yrkesgrupper som arbetar inom förvaltningens fritidshem, de innefattar anställda inom yrkeskategorier som förskollärare, grundlärare i fritidshem, elevassistenter i fritidshem. De som arbetar i fritidshem arbetar ofta även i förskoleklass.

Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningen bedömer att ca 400 lokalvårdare inom städservice vid avdelningen Kommuntjänster är berörda då de har arbetsuppgifter som innebär mycket stående och gående. Förvaltningen har gjort flera olika utredningar om att tillhandahålla skor till denna grupp, men på grund av skatterättsliga regler om förmånsbeskattning av sådana skor har inga skor införts.

I serviceförvaltningen finns också flera andra yrkesgrupper som går och står mycket, men som idag erbjuds skor (skyddsskor) på grund av andra risker i arbetet. Vid avdelningen Kommuntjänster gäller det ca 40 anställda inom post och bud, vaktmästare i rådhuset, och medarbetare inom servicehubben som

har skyddsskor för att förebygga skador vid lyft, godsmottagning och ommöbleringar.

Skyddsskor förekommer också inom förvaltningens skolrestauranger där ca 340 medarbetare som är kockar eller köksbiträden tillhandahålls skyddsskor. Även ca 410 medarbetare som utgör teknisk personal vid avdelningen Kommun teknik har skyddsskor. Vid avdelningen Stadsfastigheter tillhandahåller förvaltningen ca 40 förvaltare med skyddsskor.

Övriga förvaltningar

Fritidsförvaltningen erbjuder skyddsskor till idrottsplatsvaktmästare, och har vissa andra yrkesgrupper som eventuellt skulle vara i behov av skor, det gäller ekonomibiträden, lokalvårdare och badvårdar. Förvaltningen lyfter särskilt fram gruppen badvårdar som ett komplext exempel. Bland badvårdar finns ett behov av skor mot bakgrund av flera möjliga riskkällor: hygienskäl på grund av bakterier i bassänger, risk för halka i våta utrymmen men även på grund av mycket stående och gående.

Kulturförvaltningen har angett att ca 100 medarbetare eventuellt kan anses gå och stå mycket i verksamheter som Malmö Museum och Malmö Konsthall, och även vid andra kulturarrangemang och mötesplatser.

Bland Malmö stads övriga förvaltningar finns det också yrkesgrupper som redan har kostnadsfria skyddsskor. Det gäller till exempel miljöinspektörer i miljöförvaltningen som har skyddsskor utifrån tillsyn inom miljöfarlig verksamhet samt inspektörer som har skyddssko av hygienskäl vid tillsyn av livsmedelshygien. Vid stadsbyggnadskontoret tillhandahålls skyddsskor exempelvis till mätingenjörer, förrättningslantmätare, bygglovshandläggare och -arkitekter.

Angående eventuellt urval av yrkesgrupper

Det finns många yrkesgrupper och verksamheter som kan anses berörda av att stå och gå mycket i sitt arbete. Det medför att ett eventuellt beslut om att tillhandahålla skor eller bidrag till skor till medarbetare i Malmö stad behöver baseras på ett sakligt motiverat och rättvist urval av yrkesgrupper. Det behöver även vara tydligt var gränsen går när det gäller arbetstid och sysselsättningsgrad för att en medarbetare ska ingå bland de som tillhandahålls skor eller bidrag till skor. Det vill säga om inte alla tidsbegränsade anställda eller medarbetare med deltidsanställning ska omfattas. Enligt rättspraxis har en medarbetare på en tidsbegränsad anställning eller som arbetar på en deltidsanställning rätt att få

proportionerlig förmån, det vill säga en förmån i relation till hur mycket personen arbetar.

Behov av skor

För att utreda behovet av arbetsskor bland de medarbetare vars arbetsuppgifter innefattar mycket stående och gående är förekomsten av belastningsbesvär och eventuella belastningsskador av intresse. Ekonomiska behov och jämställdhet skulle också kunna motivera ett tillhandahållande av skor (eller bidrag till skor). Dessa aspekter belyses i detta avsnitt.

Arbetsmiljö

Förekomsten av belastningsbesvär bland de berörda yrkesgrupperna i Malmö stad är svår att bedöma och det saknas tydlig statistik på området samtidigt som de berörda förvaltningarna inte har någon tydlig bild av om besvär och skador förekommer.

Arbetsmiljöverket har under hösten 2022 haft i uppdrag av Regeringen att redogöra för hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas. Uppdraget fokuserade på arbetstagare som går och står mycket i sitt arbete och behandlade bland annat förebyggande genom användande av utrustning i arbetet, däribland ändamålsenliga skor.

Uppdraget redovisades i en rapport i september 2022 (*Återrapportering av regeringsuppdraget om att redogöra för hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas*, Arbetsmiljöverket 2022/034003). Bland Arbetsmiljöverkets slutsatser ingår ett konstaterande om att bland annat många undersköterskor och förskollärare går och står mycket i sitt arbete och att de har ont i ländrygg, ben, knän och fötter. Men arbetsmiljöverket konstaterar samtidigt att det av statistiken inte går att utläsa några säkra orsakssamband - besvären kan ha orsakats av andra risker än långvarigt stående och gående, menar Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverkets bedömning är vidare att ändamålsenliga arbetsskor inte ensamt kan förebygga belastningsbesvär, men att det behövs en kombination av åtgärder. Så som lämpliga skor, dämpande golv och varierande arbete för att minimera skaderisker. Arbetsmiljöverket anger att det inte vore lämpligt att införa krav på skyddsskor mot belastningsbesvär. Myndigheten anser att den typ av riskfaktorer som orsakar belastningsbesvär vid stående och gående inte omfattas av regleringen i EU-förordning 2016/425 om personlig

skyddsutrustning. I sin rapport bedömer Arbetsmiljöverket också att det nuvarande vetenskapliga stödet är otillräckligt för att utifrån vetenskaplig grund säga att användningen av ändamålsenliga, dämpande skor, med säkerhet kan förebygga riskerna för belastningsskador.

För att eventuellt förbättra förebyggandet av belastningsbesvär i Malmö stad ytterligare genom att tillhandahålla arbetsskor till berörda medarbetare skulle de skor som tillhandahålls behöva vara bättre, eller åtminstone likvärdiga med de skor som medarbetarna bär under arbetsdagen idag. Till saken hör att bedömningen är att berörda medarbetare redan idag använder sig av lämpliga och ergonomiska skor i stor utsträckning (som de bekostar själva).

Hälsoeffekterna av att tillhandahålla skor, eller bidrag till skor bedöms därmed som osäkra.

Att tillhandahålla skor eller bidrag till skor skulle därutöver kunna ha andra effekter, så som att Malmö stad uppfattas som en mer attraktiv arbetsgivare av de berörda yrkesgrupperna, genom att de ges en extra förmån.

Jämställdhet & ekonomi

Fackförbundet Kommunal och andra arbetstagarorganisationer har under flera år drivit frågan om att arbetsgivarna ska bekosta den anställdes skor för de arbetsgrupper som går mycket i tjänsten och därför behöver bra skor för att undvika skador. De menar även att bra skor är dyra och att deras medlemmar som går mycket är låginkomsttagare och därför inte kan prioritera bra skor. En stor del anställda inom berörda yrkesgrupper är kvinnor, varför frågan även har betraktats som en fråga om jämställdhet.

Ett par arbetsskor utan skydd kan kosta mellan 600 kr – 1200 kr. (Priser är hämtade från Malmö stads nuvarande avtal om arbetskläder – för de mest beställda modellerna). Motsvarande skor av samma modell kan kosta upp till 30 % mer om det köps in privat av medarbetaren själv.

Av statistiken i Malmö stads Personalredovisning år 2022 framgår lönestatistik och könsfördelning för Malmö stads olika yrken. Barnskötare, undersköterska, förskollärare och stödassistent LSS är de största yrkesgrupperna som förvaltningarna anser berörda av att stå och gå mycket. I dessa yrken varierar medellönerna mellan ca 24 000 kr (Vårdbiträde) till ca 36 000 kr (Förskollärare). Andelen kvinnor i de största yrkesgrupperna som berörs varierar mellan 94% (Barnskötare) och 61% (Vårdbiträde) i Malmö stad.

Som framgår längre fram i denna redogörelse ska arbetsgivare tillhandahålla kostnadsfri skyddsutrustning i form av särskilda skyddsskor till yrkesgrupper som utför vissa typer av arbetsuppgifter. I flera fall handlar det om arbetsuppgifter som utförs av mansdominerade yrken. Ergonomiska skor för att förebygga belastningsskador klassas dock inte som skyddsskor och arbetsgivaren är därmed inte skyldig att tillhandahålla sådana skor till anställda som går och står mycket.

Om arbetsgivaren ändå väljer att tillhandahålla kostnadsfria arbetsskor (som ej är skyddsskor) betraktas det som en förmån, som den anställda behöver betala förmånsskatt för. Dessa juridiska aspekter redogörs för i nästa avsnitt.

Regler om arbetsmiljö och skydds- och arbetsskor

Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160, AML) ska arbetsförhållandena anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. Arbetsgivaren ansvarar för att arbetsmiljön är tillfredsställande. T.ex. ska lämpliga arbetslokaler utformas utifrån arbetsmiljösynpunkt (2 kap 3 § AML)

Arbetsmiljöverket anger att detta är en värdefull aspekt för att förebygga belastningsbesvär. Arbetsgivaren har vidare, enligt arbetsmiljölagen, ett övergripande ansvar för att vidta behövliga åtgärder för den enskilde arbetstagaren, och för att arbetsmiljön är tillfredsställande. Av lagen framgår att Arbetsgivaren ska vidta alla skäligen åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagare utsätts för ohälsa. Utgångspunkten är att allt som kan leda till ohälsa ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

Arbetsmiljöverket har regler om skyddsskor och även övriga yrkesskor. Enligt arbetsmiljöverket ska skyddsskor tillhandahållas gratis av arbetsgivaren till de som utför arbetsuppgifter där dessa krävs. En arbetssko eller yrkessko är en sko som är bekväm och funktionell men den är inte utrustad med extra skydd. Arbetsmiljöverkets föreskrifter baserar sig på EU-lagstiftning där det bland annat finns en förordning (2016/425) om harmoniserade hälso- och säkerhetskrav på personlig skyddsutrustning inom EU sedan år 2018. Det innebär att produkter som omfattas av förordningen och som släpps på marknaden inom EU måste uppfylla krav enligt förordningen.

Enligt arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:3) om användning av personlig skyddsutrustning ska arbetsgivaren tillhandahålla personlig skyddsutrustning (inklusive skyddsskor) om det behövs för arbetet. Den

personliga skyddsutrustningen ska tillhandahållas utan kostnad för arbetstagaren. Det gäller oavsett yrkeskategori. Arbetsmiljöverket anger att arbetsgivare ska arbeta utifrån en åtgärdstrappa där arbetsgivaren i första hand ska ta bort eller undvika en risk helt. Om det inte är möjligt ska risken begränsas. Först om risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom andra åtgärder ska Personlig skyddsutrustning användas. Åtgärdstrappan är i enlighet med arbetsmiljölagen, som kräver att arbetsgivare först vidtagit åtgärder som tar bort eller minskar risker innan personal förses med skyddsutrustning.

Det finns krav på att skyddsskor med skyddståhätta och spiktrampskydd ska användas vid, till exempel, utförande av bygg- och anläggningsarbete. Därmed erbjuds yrkesgrupper så som snickare, murare och anläggningsarbetare ofta kostnadsfria skyddsskor då de utför denna typ av arbetsuppgifter. Det finns dock inte några krav på skyddsskor för att förebygga belastningsskador av att stå och gå stora delar av arbetsdagen, och Arbetsmiljöverket har (som nämnts ovan) bedömt att det inte omfattas av EU-regleringen om skyddsutrustning, och att det inte vore lämpligt att införa skyddsskor för att förebygga belastningsskador (Arbetsmiljöverket, *Återrapportering av regeringsuppdraget om att redogöra för hur belastningsskador i rygg, höfter och knän kan förebyggas*, 2022/034003).

Alla privata levnadskostnader som arbetsgivare betalar åt en medarbetare är en förmån som medarbetaren ska betala skatt för enligt skattelagstiftningen. Kläder, inklusive skor, som medarbetare får av arbetsgivare för att använda i sitt arbete är också en förmån. För att medarbetare inte ska betala skatt för förmånen krävs att kläderna är anpassade till arbete och inte kan användas privat.

Skyddskläder som ger skydd mot till exempel slitage, nedsmutsning, eller kläder som förbrukas snabbt är skattebefriade. Det är även kläder med särskilda skyddsegenskaper mot till exempel mekaniska skador.

Förmån av uniform och andra arbetskläder är skattefri, om förmånen avser kläder som är avpassade för tjänsten och inte kan användas privat.

Kläder som skulle kunna användas privat behöver uppnå samtliga följande fyra kriterier om de ska anses skattefria, enligt Skatteverket:

1. utgöra arbetskläder, det vill säga de tillhandahålls för att användas i tjänsten,
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställda,

3. vara avpassade för tjänsten, det vill säga plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap, och

4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

Utredningen har även varit i kontakt med Skatteverkets rättsavdelning som angett att skor som ej är skyddsskor inte kan bli skattefria. Skatteverkets ställningstagande utgår ifrån: ”att skor normalt sett inte (kan) förses med en logotyp med sådan placering, storlek och färg som gör att andra tydligt uppfattar märkningen”. Därmed anger Skatteverket att skor inte kan omfattas av skattefrihet.

Utrustning, så som skor, får inte heller bekostas med det friskvårdsbidrag som arbetsgivare kan välja att ge till sina anställda enligt Skatteverket.

Möjliga hanteringsalternativ

Omvärldsbevakning

Inom ramen för utredningen har en omvärldsspaning gjorts för att undersöka hur andra kommuner och regioner hanterar arbetsskor för medarbetare.

I Malmö stads närområde har Kristianstad under våren 2023 fattat beslut om att upphandla skor till tillsvidareanställd omvårdnadspersonal som arbetar vårdnära. Enligt beslutet ska det tas fram riktlinjer som omfattar arbetsskor för 1000 kr per medarbetare. Nya skor ska erbjudas vartannat år.

Region Skåne har under hösten 2022 behandlat en motion om skobidrag till medarbetare inom hälso- och sjukvården. Motionen avslogs.

Göteborg stad har beslutat att upphandla och erbjuda arbetsskor i vissa vård och omsorgsverksamheter från och med 2023. Stockholm stad utreder för närvarande möjligheten att tillhandahålla arbetsskor inom vissa verksamheter.

I landet i övrigt har bland annat Uppsala kommun och Borlänge sedan tidigare beslutat att tillhandahålla skor till omsorgspersonal genom att upphandla skor.

Det finns också exempel på kommuner (bland annat Örebro) som i stället valt att ge anställda ett ”skobidrag” på lönen, avsett att användas till privat inköp av arbetsskor. Vid en sådan hantering betalas bidraget som lön och beskattas

också som lön. Hanteringen kan medföra att administrationen bli mindre, än när arbetsgivaren i stället ska upphandla och tillhandahålla skor till medarbetaren. Samtidigt kan arbetsgivaren inte säkerställa att bidraget går till lämpliga skor.

Omvärldsspaningen visar att flera kommuner bedömt att tillhandahållandet av skor inte medför att deras anställda kommer att förmånsbeskattas. I arbetet med denna utredning avseende Malmö stad görs en annan bedömning efter samråd med Skatteverket. Det vill säga att skor som inte är skyddsskor kommer att förmånsbeskattas (se föregående avsnitt).

Möjlig hantering i Malmö stad

Det finns tre möjliga hanteringsalternativ om Malmö stad har för avsikt att stödja medarbetare som står och går mycket:

- Upphandling av skor
- Ersätta inköpta skor
- Ge kontant skobidrag

Upphandling av skor

Att upphandla skor medför att arbetsgivaren genom upphandlingen kan se till så att lämpliga skor används och tillhandahålls. Genom upphandling kan arbetsgivaren också få förmånliga och konkurrensutsatta priser. Upphandling och tillhandahållandet av skor kommer dock att medföra administrativa kostnader och kräva resurser av verksamheterna i form av utprovning, beställningsadministration och utlämning av skor.

Malmö stads nuvarande avtal avseende yrkeskläder, där skyddsutrustning och skyddsskor ingår ska förnyas till våren 2024, och ett nytt anbudsförfarande påbörjas i årsskiftet 2023/2024. I samband med detta skulle en större mängd arbetsskor utan skydd kunna inkluderas i avtalet om det fattas beslut om att tillhandahålla arbetsskor till medarbetare som går och står mycket. Berörda förvaltningar behöver då i samarbete med stadskontorets upphandlingsenhet, specificera närmre vilka typer av skor och skomodeller som efterfrågas inom de aktuella verksamheterna.

I Malmö stads nuvarande avtal om arbetskläder och skor kostar de tre mest beställda skomodellerna utan skydd mellan 640 - 1200 kr.

Ersätta privat inköpta skor

Ett annat alternativ är att medarbetare köper skor och får kostnadsersättning av Malmö stad. Malmö stad kommer fortfarande att behöva beskatta värdet för de skor medarbetaren köper samt betala arbetsgivaravgifter, då det inte är en skattefri kostnadsersättning. Det skulle kunna vara en fördel att medarbetaren själv kan välja sko, men denna hantering skulle också medföra mycket administration, till exempel i form av kvittohantering och eventuella problem med avsaknad av kvitton. Utredningen bedömer att administrationen kommer att medföra arbetstid som motsvarar ca 1,2 årsarbetande anställd vid HR-service.

Skobidrag

Ett tredje alternativ är att ge ett kontant skobidrag till berörda medarbetare i form av en schablonmässig kostnadsersättning. Skobidraget innebär en extra post i lönen och borde innebära minst administrativ belastning i Malmö stad av de presenterade alternativen. Att ge en kostnadsersättning på detta sätt innebär dock att det saknas kontrollmoment för att bidraget faktiskt går till inköp av bra arbetsskor.

Ekonomi

Tabellerna nedan visar på vad totalsumman skulle bli om de 13 300 månadsavlönade medarbetarna i de berörda förvaltningarna och yrkesgrupperna erbjuds skor eller kostnadsersättning för skor (exklusive administration och upphandlingsresurser). Variablerna bakom kostnadsberäkningen är: pris per sko, hur många skor per år och anställd, hur stor andel av medarbetarna som nyttjar erbjudandet. Summan är kostnaden för skorna inklusive arbetsgivaravgifter som beräknas på marknadsvärdet av skon. Vid kontant ersättning har det även adderas kostnader för tjänstepension, vilket ej ges på en förmån.

Kostnadsberäkning – Upphandlade skor

andel %	Serviceförv.	Funktionsstödsförv.	HVOF	Förskoleförv.	Grundskoleförv.	Summa
100	400 000	2 600 000	4 100 000	3 700 000	1 300 000	12 100 000
75	300 000	1 900 000	3 100 000	2 800 000	1 000 000	9 100 000
50	200 000	1 300 000	2 100 000	1 900 000	700 000	6 200 000

Beräkningen bygger på ett par skor med marknadsvärdet 1000 kr, där Malmö stad genom upphandling fått ner priset till 750 kr. Malmö stad betalar skorna, vilket gör att arbetsgivaren har avdragsrätt på moms (-20% av 750)

inköpspriset för Malmö stads del blir då 600 kr/par. Förmånsvärdet beräknas på marknadsvärdet 1000 kr och på det beloppet ska arbetsgivaren betala arbetsgivaravgifter 31.42%. För den anställda blir det förmånsskatt på marknadsvärdet ca: 250 kr. Andelsvariabeln visar olika kostnader beroende på hur många av de anställda som väljer att få tillhandahållna skor från arbetsgivaren. Att skorna förmånsbeskattas skulle kunna innebära att inte alla vill få skor.

Kostnadsberäkning – Ersätta inköpta skor

andel						
%	Serviceförv.	Funktionsstödsförv.	HVOF	Förskoleförv.	Grundskoleförv.	Summa
100	600 000	4 100 000	6 600 000	5 900 000	2 100 000	19 300 000
75	450 000	3 075 000	4 950 000	4 425 000	1 575 000	14 475 000
50	300 000	2 050 000	3 300 000	2 950 000	1 050 000	9 650 000

Beräkningen bygger på ett par skor som den anställda köper i butik för 1000 kr. Eftersom det är en kostnadsersättning för en privat utgift, har Malmö stad inte rätt att lyfta moms. Ersättningen jämföras med lön vilket innebär att arbetsgivaren ska betala PO tillägg som för 2023 uppgår till +44.53%. För den anställda blir det vanlig löneskatt på ca 250 kr (nettoinkomst på 750). Andelsvariabeln visar olika kostnader beroende på hur många av de anställda som begär ersättning för inköpta skor.

Kostnadsberäkning – Skobidrag

kr/år	Serviceförv.	Funktionsstödsförv.	HVOF	Förskoleförv.	Grundskoleförv.	Summa
1000	600 000	4 100 000	6 600 000	5 900 000	2 100 000	19 300 000
500	300 000	2 050 000	3 300 000	2 950 000	1 050 000	9 650 000

Beräkningen utgår ifrån att den anställda en gång om året får ett skobidrag med antingen 1000 kr eller 500 kr. Ersättningen jämföras med lön vilket innebär att arbetsgivaren ska betala PO tillägg som för 2023 uppgår till +44.53%. För den anställda blir det vanlig löneskatt på ca 250 kr (nettoinkomst på 750).

Sammanfattande bedömning

I Malmö stads förvaltningar bedöms ungefär 13 300 av de månadsavlönade medarbetarna gå och stå mycket i sitt arbete, av de som inte redan tillhandahålls kostnadsfria skyddsskor idag. De finns främst i hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen, grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen. De största yrkesgrupperna där arbetet bedöms omfatta mycket stående och gående är undersköterska, barnskötare, förskollärare, stödassistenter och vårdbiträde.

Efter vägledning och ställningstagande från Skatteverket bedömer utredningen att arbetsskor som tillhandahålls medarbetare som går och står mycket (som ej utgör skyddsskor på grund av andra riskfaktorer i arbetet) kommer att förmånsbeskattas. Omvärldsspaningen visar dock att flera kommuner gjort en annan bedömning angående förmånsbeskattning.

Hälsoeffekterna av att tillhandahålla skor, eller bidrag till skor bedöms som osäkra. Att tillhandahålla skor eller bidrag till skor kan dock kunna främja bilden av Malmö stad som en attraktiv arbetsgivare bland de berörda yrkesgrupperna.

När det gäller ett eventuellt framtida beslut om att tillhandahållas skor eller bidrag till skor bedömer utredningen att urvalet av yrkesgrupper och verksamheter behöver vara välgrundat och sakligt motiverat. Det behöver vara tydligt var gränsen går när det gäller medarbetares arbetstid och sysselsättningsgrad, för att omfattas av skor eller ersättning till skor. Om lön och/eller andel kvinnor i en yrkesgrupp skulle utgöra ett urval för vilka yrkesgrupper som tillhandahålls skor eller bidrag till skor, behöver det motiveras tydligt och sakligt för att inte uppfattas som orättvist eller diskriminerande i förhållande till andra yrkesgrupper.

När det gäller kostnader för de olika hanteringsalternativen framgår det av utredningen att en upphandling av skor tycks kunna ske till en lägre kostnad än de övriga alternativen. Vid en sådan hantering tillkommer dock kostnad för förmånsskatt för de enskilda medarbetarna. Vid ett införande av ett schablonmässigt skobidrag förväntas behovet av administrativa resurser bli som minst av de presenterade alternativet, samtidigt kan Malmö stad då inte säkerställa att bidraget går till lämpliga skor.